

Munkkiniemen seurakunnan lausunto sisäisten vuokrien määrittelyperusteista ja seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperusteista vuodesta 2026 alkaen

Sisäiset vuokrat

Munkkiniemen seurakuntaneuvosto pitää uutta ehdotusta sisäisten vuokrien määrittelyperusteista aiempia malleja parempana. Jatkotyöstämisessä on selvästi otettu huomioon seurakunnilta saatu palaute. Erityisesti kiitämme sitä, että peruskorjausten kulut pyritään kattamaan yhteisvastuullisesti. Se lisää budjetin ennakoitavuutta ja estää sen, että yksittäinen seurakunta ajautuisi taloudelliseen katastrofiin kirkon peruskorjauksen tai äkillisesti tapahtuvan korjauksen vuoksi. Jokainen kirkko tarvitsee ennen pitkää korjausta. Siksi ehdotettu malli on oikeudenmukainen, kun asiaa tarkastelee muutamaa vuotta pitemmällä aikaperspektiivillä. Malli myös kohtelee kaikkia seurakuntia tasapuolisesti ja tekee tilojen todelliset käyttökustannukset näkyviksi.

Erottelu peruskorjausten ja perusparannusten välillä seurakuntaneuvosto pitää toimivana, kunhan periaatteet kirjataan selvästi auki. Ehdotetussa mallissa peruskorjauksella ja perusparannuksella tarkoitetaan muuta kuin kiinteistöalalla on totuttu, minkä vuoksi termien käyttöä tässä yhteydessä täytyy tarkentaa. Peruskorjauksena tulee pitää kaikkea sellaista, millä tilat saatetaan nykystandardien mukaiseen vaatimustasoon. Siksi esimerkiksi esteettömyyden parantamista tulee pitää peruskorjauksena eikä perusparannuksena, vaikka muutos nousisikin seurakunnan aloitteesta. Perusparannukset taas ovat muutoksia, jotka nousevat seurakunnan toiminnallisista tarpeista, vaikka tiloissa ei muutoin olisi korjaustarpeita. Kiinteistöjohtokunnan on hyvä miettiä havainnollistavia esimerkkejä peruskorjauksen ja perusparannuksen erosta jo ennen, kuin heidän ratkaistavakseen tulee ensimmäisiä tapauksia seurakunnista.

Kysymyksiä nosti esityksen kohta 4, jonka mukaan yhteinen kirkkovaltuusto viime kädessä päättää kiinteistöjen ja toimitilojen muodostamasta kokonaisuudesta. Miten tämä suhteutuu seurakuntien oikeuteen päättää itse käytössä olevista tiloistaan? Onko olemassa vaara, että YKV päättää luopua jostakin kirkosta, vaikka kyseistä kirkkoa käyttävä seurakunta luopumista vastustaisikin? Asiassa on toki myös toinen puoli. On esitetty huolta, että ehdotettu malli heikentäisi seurakuntien motivaatiota luopua tiloistaan. Viime vuodet käytössä ollut mallihan on suorastaan pakottanut tekemään luopumispäätöksiä, kun tilojen kustannukset ovat korjausten myötä karanneet käsistä. On parempi, että tilojen luopumisen taustalla on yhteisesti tarkasteltu kokonaisuus toimitilojen verkostosta. Tähän sitoutuminen antaa paremmat mahdollisuudet pitää kiinni aiemmin sovituista tavoitteista käytössä olevien neliöiden vähentämiseksi.

Määrärahan jakoperusteet

Jos sisäisten vuokrien määräytymismallia on kehitetty hyvään suuntaan, on puolestaan seurakuntien välisen määrärahan jakoperusteissa edelleen ongelmia. Mallissa on ensinnäkin aivan liian paljon muuttuvia tekijöitä. Nykymallissa on kritisoitu sitä, että

seurakunnat saavat perusteettomasti rahaa seurakunnan alueella asuvien ei-jäsenten määrän perusteella riippumatta siitä, aiheuttavatko he seurakunnalle kustannuksia. Tämän vuoksi mallia on kehitetty niin, että mukaan on otettu toiminnan perusteella jaettava määrärahaosuus. Tässä on huomioitu sekä diakoninen tarve että rippikoululaiset. Siksi hämmästyttää, että mallin perusosaa ei jaeta vain seurakunnan jäsenmäärän perusteella. Millä perusosan jakoa 80/20 jäsenten ja alueella asuvien määrän välillä oikein perustellaan? Käytännössä jäsenten määrän merkitys seurakunnan määrärahaosuudesta *vähenee* nykyisestä. Nykymallissahan jäsenten osuus on 70% määrärahasta, ehdotetussa mallissa vain 64% (80/20 suhde kohdistuu vain 80 prosenttiin koko määrärahasta). Tämä on ehdottoman väärä suunta, joka poikkeaa muissa seurakuntayhtymissä käytössä olevasta mallista.

Voimakasta kritiikkiä herättää myös Kirkko Helsingissä -strategian tuominen mukaan toimintamäärärahan kriteereiksi. Jo edellisessä lausunnossa seurakuntaneuvostomme – huomattavan monen muun seurakunnan ohella – kritisoi juuri tätä kohtaa. Toistamme siksi aiemman lausuntomme näkemyksen:

”Yhtymä ei ole konserni, jonka valitsevat strategiset linjaukset voisivat ohjata seurakuntien työtä. Erityisen ongelmallista on se, ettei yhtymällä edes ole mahdollisuutta vaatia seurakuntia osoittamaan toimintamäärärahaa juuri Kirkko Helsingissä -strategian painopisteisiin, mutta silti toimintamäärärahaa jaettaisiin näillä kriteereillä. Lisäksi neljän vuoden kuluttua strategiassa voi olla toisenlaiset painopisteet, mikä muuttaa taas jakoperusteita ja lisää toiminnan perusrahoituksen ennakoinnattomuutta.

Jos rahaa jaetaan Kirkko Helsingissä -strategiassa määriteltujen kohderyhmien tavoittamiseen, sen tulee olla strategista *lisämäärärahaa*, joka dokumentoidusti kohdennetaan tarkoitukseensa, ei automaattisesti perustoimintaan saatavaa toimintamäärärahaa.”

Seurakuntaneuvoston kanta on, että seurakuntien välisen määrärahaajan perusteiden tulee olla ehdotettua mallia yksinkertaisempi, jäsenlähtöisempi ja talouden suunnittelun ennakoivuutta paremmin tukeva. Tällainen olisi ollut aiemmassa lausuntokierroksessa ehdolla ollut malli 1.

Lopuksi seurakuntaneuvosto haluaa muistuttaa, että päätöksenteon avoimuutta edistää tiedonsaannin avoimuus. Kaikkia tarpeellisia laskelmia ei ole ollut saatavilla. Esimerkiksi kiinteistöjen osalta tietoa siitä, paljonko neliöitä seurakunnilla on käytössään per seurakuntalainen/alueen asukas on tätä kysyttäessä kieltäytytty antamasta. Lapsivaikutusten arvioinnin osalta olisi ollut suotavaa saada laskelmia siitä, miten yhtymän tekemät muutokset kohdennuksissa alle 18-vuotiaisiin vaikuttavat eri seurakunnissa. Yhtymä ei voine ulkoistaa kaikkea vastuuta lapsivaikutuksista seurakunnille tilanteessa, jossa se eksplisiittisesti tekee valintoja painotuksissa alle 18-vuotiaiden osalta.